

Həkim Xarakteri

Həkimlik peşəsi xüsusilə dövrümüzün cəmiyyətlərində xalq tərəfindən əl üstündə tutulan və hər dairədə hörmət oyandıran bir peşə sahəsidir. Həqiqətən də insanların sağlamlığı üçün çalışmaq ciddi bir səy və fədakarlıq tələb edir. Ancaq Quran əxlaqından uzaq cəmiyyətlərdə insanların həkimlərə olan dünyagörüşləri və həkimlik peşəsini seçənlərin də bundan ötrü daşdıqları xarakter bəzi fərqliliklər göstərir.

Əvvəlcə bəzi insanlar həyatlarının həkimlərin əlində olduğu kimi səhv bir inanca sahibdirlər. Buna görə də bu peşənin sahiblərindən "mədət umarlar".

Ailələrin əksəriyyəti uşaqlarının həkim olmasını istəyər və uşaqlarına bu istiqamətdə tələq verərlər. Bu səbəblə də "böyükdə həkim olacağam" deməyə uşaq demək olar ki, yox kimidir. Şübhəsiz ki, ata anaların uşaqlarını insanlara fayda verəcək bir peşəyə yönəltməsi gözəl bir davranışdır. Ancaq cahil cəmiyyətdə ailələrin uşaqlarını bu peşəyə yönləndirməsindəki ilk məqsəd ətraflarından tərif toplamaqdır. Digəri isə ailənin hər hansı bir xəstəliyi olduğunda, həkim olan uşaqlarının özlərinə ən yaxşı şəkildə baxacağını düşünmələridir. Beləliklə də ailə üzvləri özlərini bir cür arxayın hiss edərlər. Yenə eyni səbəblərdən ötrü həkimlər ən məqbul kürəkən namizədləridir.

Cahil cəmiyyətin həkimlərə olan bu səhv dünyagörüşü, insana tibb fakültəsinə girdiyi andan etibarən aşılınmaya başlanır. Ağ önlüklə xəstəxana koridorlarında yeriyən həkim namizədləri qarşılarında tək bir model görürlər. Onlara öyrədilən həkim modelində həkimlər əvvəlcə özlərindən çox arxayın olurlar və özlərinin hər şeyi bildiyini zənn edərlər. Xəstələrin başa düşə bilməyəcəyi bir dillə danışır, cümlələrinin içində bir çox tibbi termindən istifadə edərlər. Bu kəslər, əlbəttə ki, xəstələrinin bu sözləri başa düşməyəcəyini bilirlər. Amma yenə də bu xarakterlərini dəyişdirməz, bunu həkimliyin bir tələbi olaraq mənimsəyirlər. Bəhsi keçən əxlaqın yaşandığı cəmiyyətlərdə həkimlərin böyük bir qisminin məzun olduqdan sonra sonra dünyada bir neçə məqsədləri qalar; tanınmış bir mütəxəssis və ya professor olmaq, məşhur bir klinikaya sahib olmaq, mümkün olduqca çox pul qazana bilmək və s.

Bəzi cəmiyyətlərdə insanlara verilən ən böyük tələq, həyatlarının həkimlərin əlində olduğu yanılmasıdır. Məhz bu kimi cəmiyyətlərdə həkimə göstərilən ehtiram və hörmətin altında insanların bu səhv düşüncəylə yetişdirilməsi yadır. Özlərini bir damla sudan yaradan, onlara ruzi verən Uca Allahın üstün güc və qüdrətindən tamamilə xəbərsiz yaşayan cahil cəmiyyət, zehinlərində sanki ilahiləşdirdikləri həkimləri (Allahı tənzih edirik) fəvqəlbəşər güclərə sahib bir varlıq kimi qəbul etmə kimi səhv anlayışa qapılırlar. Xəstəliklərindən xilas olmaq üçün cahil şəkildə onlardan mədət umarlar. Halbuki Allah insanları xəbərdar etmiş və hər insanın ancaq bir qul olduğunu bildirmişdir:

Allahdan savayı sitayiş etdikləriniz də sizin kimi qullardır. Əgər doğru deyirsinizsə, dərhal çağırın onları, sizə cavab versinlər. (Əraf surəsi, 194)

Əlbəttə ki, bir insanın şəfa üçün həkimə getməli, onun tövsiyə edəcəyi şeyləri tətbiq etməlidir. Amma bunu edərkən unutmamaq lazımdır ki, insanlara xəstəliyi də, şəfanı da verən Allahdır. İnsanların harada və necə öləcəyini də yalnız Allah təyin edir. Allah hər kəs üçün bir ölüm vaxtı müəyyənləşdirdiyi halda, insanlar bundan xəbərsiz o günə doğru yaxınlaşırlar. Bu böyük həqiqəti unudaraq qəflət içində yaşayan insanlar Allaha dua etməyi unudar, amma həkimlərin özlərinə kömək edəcəyinə ümid edərlər. Özlərindən bu qədər ciddi şeylərin gözlənilməsi, Quran əxlaqından uzaq yaşayan həkimlərdə də fərqli bir qürur hissi yaradar.

Bəzi həkimlərin özəl klinikalarındakı göstərdikləri rəftarlarıyla, xəstəxanada işlədikləri vaxt göstərdikləri rəftarlar arasındakı fərq də cahiliyyə meyarlarının yanlışlığını ən gözəl şəkildə göstərir. Klinika özəl bir qurum olduğu üçün bura gələn xəstələr də adətən maddi

baxımdan varlı kəslərdir. Cahil insanların pul hərisliyi, varlı insanlara qarşı olduqca nəzakətli davranmağı tələb edir, bəzi həkimlər bura gələn xəstələrə qarşı olduqca nəzakətli davranırlar. Çünki müayinə olunmağa gələn adam bu həkimi özü seçmişdir. Gördüyü diqqəti bəyənmədiyi təqdirdə pulunu ödəyərək başqa həkimə gedə biləcək gücdədir.

Hadisələrin digər bir tərəfi də vardır. O da bəzi həkimlərin maddi baxımdan varlı olmayan xəstələrə qarşı olan rəftarlarıdır. Pulu olmayanın cahil sistem içərisindəki mövqeyi həmişə əzilməyi tələb etdiyindən, bu səhv məntiqləri xəstəxanalarda çalışan bəzi həkimlər də tam mənasıyla mənimsəmişdirlər. Həkimlərin xəstəxanalarda ünsiyyətdə olduqları şəxslər çox vaxt kasıb insanlardır. Buna görə də cahil məntiqiylə hərəkət edən bəzi həkimlər özlərini xəstəxananın ən təcrübəli həkimi olaraq görürlər. Cahiliyyə məntiqində bu xəstələrə dəyər verilmədiyi üçün xəstəxanalarda elə də çox üzlərinə baxılmaz. Hətta bir çox xəstəxana işçisi də eyni səhv dünyagörüşünə sahibdir. Bir yer və ya həkim adı soruşan xəstələrə olduqca soyuq davranırlar. Onlar da bu mühitə uyğunlaşaraq şəfqət və mərhəmət hisslərindən uzaqlaşmış, gördükləri mənzərələrə alışmışdırlar. Xəstəxanaya gələn xəstələr hələ xəstəxananın qapısından daxil olarkən qapıda dayanan gözətçinin əsəbi və kobud rəftarlarıyla qarşılaşırlar.

Cahil əxlaqın hakim olduğu cəmiyyətlərdə həkimlərin böyük bir hissəsi çox az bir maaşla xəstəxanalarda gecə-gündüz işləyirlər. İllərlə bu yerlərdə işlədikdən sonra da ən çoxu bir gözləmə otağı və bir xəstə otağı olan, bir klinikaya sahib olurlar. Bu, bir çox həkimin həyatdakı ən böyük idealıdır. İnsanlara yaxşılıq etmək və kömək etmək, əlbəttə ki, təqdir ediləcək bir davranışdır. Ancaq cahil əxlaqın hakim olduğu həkim xarakterində bu ağır işin təməlinə yalnız mövqe, maddiyyat, şöhrət kimi dünyəvi gözləmələr vardır. Halbuki hansı peşədə işləyirsə işləsin adamı şərəfli, hörmətli və etibarlı edəcək şey bu adamın Allahın sevgisini, rızasını və axirəti qazanmaq üçün səy göstərməsi və öz acizliyini bilərək çalışmasıdır.

Unudulmamalıdır ki, peşəsi nə olursa olsun hər insan qısa bir həyat yaşayıb axirət həqiqətiylə qarşılaşacaq. Öldükdən sonra neçə xəstəyə baxdığı, tibbi terminləri kifayət qədər bilib-bilmədiyi, peşəsindəki dərəcəsi və bu tərz cahillik meyarları deyil, Allah rızası üçün necə işlər gördüyü soruşulacaq. Lakin din əxlaqından uzaq cəmiyyətlərdəki həkimlərin əksəriyyəti bu həqiqətləri görüb dərk edə bilməzlər. Çünki cahilliyin illərlə özlərinə verdiyi güclü təlqinin təsiri altındadırlar. Onlar üçün yalnız cəmiyyətin məmnuniyyətini qazanmaq, insanların gözündə etibar sahibi olmaq vacibdir.

Quran əxlaqına uyğun olan işə görülən hər işin yalnız Uca Allahın rızasını qazanmaq məqsədiylə görülməsidir. Möminlər peşələri nə olursa olsun gözəl bir əxlaq göstərirlər. Möminlər yanlarında olan xəstə, gücsüz və zəif insanların ən böyük dəstəkçisi və köməkçisidirlər. Bu davranışlar onların Qurana tabe olmalarından və Allahın əmr etdiyi əxlaq anlayışından əsla uzaqlaşmamalarından qaynaqlanır. Qurana möhkəm bağlanmış olan bir insan, tibb elmini qavraya bilməsinin ancaq Allahın istəyi ilə olduğunu, şəfa verəcək hər şeyi Allahın yaratdığını bilir. Bu səbəblə də etdiklərinə, ya da bildiklərinə Allah istədikcə sahib ola bilməyəcəyini açıq şəkildə görür. Özünün də hər an xəstələyə biləcəyini və bu vəziyyətdə də Allahdan başqa köməkçi və şəfa verici olmadığını unutmaz. Hz. İbrahimin Quranda bildirilən bu mövzudakı duası bütün insanların özlərinə nümunə götürməsi lazım olan yüksək bir əxlaqı əks etdirir:

O Rəbb ki, məni yaratmış və məni doğru yola yönəltmişdir; O Rəbb ki, məni yedirdir və içirdir; O Rəbb ki, xəstələndiyim zaman mənə şəfa verir; O Rəbb ki, məni öldürəcək, sonra dirildəcəkdir; O Rəbb ki, Haqq-hesab günü xətalarımı bağışlayacağını Ondan umuram. (Şuəra surəsi, 78-82)

<https://www.harunyahya.info/az/meqaleler/hekim-xarakteri>